

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Факультет гідрометеорології і екології
Кафедра агрометеорології та агроєкології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Майя НІКОЛАЄВА
_____ 2024 року



**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
ЗЕМЛЕУСТРІЙ ТА КАДАСТР**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Освітньо-професійна програма	Землеустрій та кадастр

ОНУ

2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: Всього кредитів – 4	Галузь знань 19 Архітектура та будівництво Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		<i>4-й</i>	<i>5-й</i>
		<i>Семестр</i>	
		<i>8-й</i>	<i>10-й</i>
		<i>Лекції</i>	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		120 год.	120 год.
		Форма підсумкового контролю: <i>Диференційований залік</i>	

Вступ

Навчальна практика «Землеустрій та кадастр» для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОПП «Землеустрій та кадастр» на 4 курсі у 8 навчальному семестрі у аудиторному або дистанційному форматі. Здобувачі вищої освіти мають можливість вибору баз практик в фахових установах, як реалізації їх права на вільний вибір не менше 25% об'єму освітньої програми. Навчальна практика в аудиторному форматі проводиться за адресою: вул. Львівська 15, НЛК №1, каб. 224. Тривалість практики – 3 тижні.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Оволодіння здобувачами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час виконання конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності; придбання навичок самостійного виконання завдань із землеустрою та кадастру. є оволодіння здобувачами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час виконання конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності; придбання навичок самостійного виконання завдань із землеустрою та кадастру.

Завдання. Поглиблення та закріплення теоретичних знань із землеустрою, землевпорядного проектування, земельного кадастру, земельного права, геодезичних робіт при землеустрої та інших дисциплін; практичне застосування основних положень землевпорядного проектування, визначення характеристик топографічних елементів місцевості, інженерних споруд, кількісних та якісних характеристик картографічних матеріалів. В період проходження практики необхідним є вступний інструктаж з техніки безпеки та охорони праці на робочому місці. Складання та оформлення звіту. До звіту студенти повинні надати результати вимірювань та обчислень. Звіт захищається керівнику практики.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних

компетентностей:

спеціальних/фахових (СК):

СК03. Здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПР04.** Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

Очікувані результати навчальної практики. У результаті проходження навчальної практики студент повинен

знати:

- зміст і технологію одержання вихідної інформації для здійснення робіт із землеустрою та кадастру;
- область і можливість застосування отриманих під час навчання знань;
- технологію та організацію розробки документації із землеустрою із застосуванням сучасних геоінформаційних систем;
- організацію робіт із землеустрою та кадастру;
- види документації із землеустрою та порядок їх складання, розроблення, погодження та затвердження на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях;

вміти:

- аналізувати застосування законодавчих актів та нормативних документів щодо управління земельними ресурсами;
- аналізувати вимоги Земельного кодексу України та інших нормативноправових актів під час розробки кадастрової та землевпорядної документації;
- складання топографічних планів і карт землекористувань та землеволодінь;
- визначення площі і складання експлікації;
- встановлення та відновлення меж;
- коригування планів;
- оцінювати вплив складу угідь на екологічну стабільність агроландшафту;
- оцінювати природно-господарське використання земель;
- визначати експертну грошову оцінку;
- визначати нормативну грошову оцінку;
- складання та оформлення документів щодо землевпорядкування;
- використовувати програмні продукти AutoCAD, ArcGis, QGIS

3. Зміст навчальної практики

Згідно з графіком навчального процесу ОНУ ім. І.І.Мечникова, навчальна практика з «Землеустрою та кадастру» проводиться в II семестрі для студентів 4 курсу факультету гідрометеорології і екології.

Допускаються студенти до практики, якщо:

- студенти систематично відвідували заняття та успішно освоїли навчальні дисципліни в поточному навчальному році;
- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони праці.

Протягом практики студенти ведуть індивідуальний щоденник

Загальний порядок проведення навчальної практики наступний:

ЕТАПИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Найменування тем	К-сть годин	К-сть кред.	Форма поточного контролю СРС
1	Охорона праці в галузі	6	0,2	Перевірка завдання, Захист
2	Законодавче забезпечення землеустрою в Україні та світі. Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою	9	0,3	Перевірка завдання, Захист
3	Ведення Державного земельного кадастру на території	27	0,9	Перевірка завдання, Захист
4	Оцінка екологічного стану та ефективність використання земельних ресурсів	24	0,8	Перевірка завдання, Захист
5	Експертна грошова оцінка земельних ділянок ринковим підходом	12	0,4	Перевірка завдання, Захист
6	Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення	12	0,4	Перевірка завдання, Захист
	Самостійна робота	30	1	
	Всього	120	4	

Практику за спеціальністю студенти проходять за наступним планом:

Вступ. У вступі звіту по практиці коротко викладають мету та задачі навчальної практики, перелік виконання завдань із землеустрою та кадастру, які повинні бути складеними студентами, наводять відомості про матеріали, на підставі яких виконується робота, вказують практичне значення роботи та галузь застосування.

Вступ розташовують на окремій сторінці.

1 Охорона праці в галузі.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [1, 6].

1.1 Загальні поняття охорони праці.

1.2 Правові та організаційні основи охорони праці в Україні.

- 1.2.1 Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці
- 1.2.2 Закон України «Про охорону праці»
- 1.2.3 Кодекс законів про працю
- 1.2.4 Нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства
- 1.2.5 Інструкції з охорони праці
- 1.2.6 Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці
- 1.3 Аналіз стану умов праці землевпорядників
 - 1.3.1 Класи умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів трудового процесу
 - 1.3.2. Професійні захворювання, спричинені виробничими факторами
 - 1.3.3. Гігієна праці землевпорядників
 - 1.3.4 Атестація робочих місць за умовами праці
 - 1.3.5. Профілактичні заходи щодо поліпшення умов праці

2 Законодавче забезпечення землеустрою в Україні та світі. Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно розглянути законодавчу базу, згідно рекомендованої літератури [2, 3, 17-28].

- 2.1 Правова основа землеустрою
- 2.2 Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою

3 Ведення Державного земельного кадастру на території.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 4].

- 3.1 Підготовча робота для складання державної статистичної з обліку земель
 - 3.1.1 Розподіл земель сільської ради за видами цільового призначення та угіддями
 - 3.1.2 Складання експлікації земель сільської ради за видами цільового призначення та категоріями земель
 - 3.1.3 Складання експлікації земель сільської ради за видами цільового призначення та формами власності
- 3.2 Обмеження у використанні земель, як об'єкт державного земельного кадастру
 - 3.2.1 Складання експлікації земель обмеженого використання
 - 3.2.2 Складання плану обмежень
- 3.3 Державна реєстрація земельної ділянки

4 Оцінка екологічного стану та ефективність використання земельних ресурсів.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно

виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 5, 7-16].

4.1 Теоретичні основи ефективного використання земельних ресурсів

4.2 Оцінка сучасного стану та ефективність використанні земельних ресурсів

4.2.1 Загальні відомості про об'єкт дослідження

4.2.2 Сучасний стан земельних ресурсів

4.2.3 Проблеми сучасного землекористування

4.3 Напрями покращення стану земельних ресурсів

4.3.1 Раціональне використання та охорона земельних ресурсів

5 Експертна грошова оцінка земельних ділянок ринковим підходом.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 18-20, 34].

5.1 Експертна оцінка землі: економічна сутність та особливості проведення.

5.1.1 Грошова оцінка землі як інструмент сталого землекористування

5.1.2 Загальні відомості про об'єкт дослідження

5.2 Аналіз умов та ефективності використання земельних ділянок

5.2.1 Методика розрахунку експертної вартості земельної ділянки методичним підходом порівняння продажу подібних земельних ділянок

5.2.2 Розрахунок експертної вартості земельної ділянки методичним підходом порівняння цін продажу подібних земельних ділянок

6 Нормативна грошова оцінка земельної ділянки.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 19, 21, 22, 35-37].

6.1 Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення

6.1.1 Правова та нормативно-методична основа нормативної грошової оцінки

6.1.2 Загальні відомості про об'єкт дослідження

6.2 Аналіз умов та ефективності використання земельних ділянок

6.2.1 Методика розрахунку нормативної грошової оцінки

6.2.2 Розрахунок нормативної грошової оцінки земельної ділянки сільськогосподарського призначення

4. Вимоги до звіту

При проходженні навчальної практики студенти складають звіт практики. Звіт практики перевіряється та затверджується

керівниками практики і є основою для отримання заліку.

На початку звіту міститься календарний графік проходження практики.

Вимоги до оформлення:

1. Звіт оформлюють на аркушах формату А4 (210x297 мм), поля – вгорі, внизу, ліворуч – не менше 20 мм, праворуч – не менше 10 мм.

2. Заголовки структурних елементів звіту та заголовки розділів розташовують у середині рядків без крапок наприкінці, не підкреслюють. Заголовки підрозділів починають з абзаців, не підкреслюють, без крапки у кінці.

Відстань між заголовком і текстом повинна бути у два рядки.

3. Не слід розміщувати назву розділу чи підрозділу наприкінці рядка, якщо після неї розміщують тільки один рядок тексту.

4. Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш вводять до загальної нумерації сторінок звіту. Номер сторінки на титульному аркуші не ставлять.

5. Ілюстрації й таблиці розміщують на окремих сторінках, вводячи їх до загальної нумерації. Вони розміщуються безпосередньо після тексту, в якому вперше йдеться про них. На всі ілюстрації й таблиці повинні бути посилання в тексті.

6. Під час оформлення посилань слід писати: "...у розділі 1...", "...див.1.1...", "...на рис.1.1" або "...на рис.1.3", "...у табл.1.1", "... за формулою (1.2)" "...у рівняннях (1.13)-(1.15)...", "... у додатку А..."

Перелік посилань наводять у кінці тексту звіту з нової сторінки в тому порядку, в якому вони вперше згадуються в тексті з оформленням літературних джерел відповідно ДСТУ8302:2015.

5. Форми контролю

Навчальна практика з Землеустрою та кадастру завершується заліком. На залік виносяться матеріали за проведеними студентами на практиці видами робіт. Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми практики.

Здобувачу, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

Залік з практики приймається у студентів, які повністю виконали

програму практики, та оцінюється кожному студентові індивідуально, виходячи з відповідей на запитання при складанні заліку, оцінок при проміжному контролі, якості виконаних польових і камеральних робіт, ініціативі та трудової дисципліни за час проходження практики.

Захист результатів проходження практики відбувається на заключному етапі перед керівником практики, за що здобувач може отримати максимальну оцінку 100 балів (позитивна робота протягом практики оцінюється у 60% від загальної суми балів, захист звіту – у 40%). Оцінка за навчальну практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, якщо студент отримав 60% і більше оцінка – зараховано, якщо менше 60% - не зараховано.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою та відсоток від максимальної кількості балів	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно (90-100% від максимальної кількості балів)	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	Глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре (75-89% від максимальної кількості балів)	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при	правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання

	цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	
Задовільно (60-74% від максимальної кількості балів)	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Не задовільно з можливістю повторного складання (35-59% від максимальної кількості балів)	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані вміння та навички.
Не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Теми						Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
10	10	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Презентації з вказівками до проходження практики.
2. Робоча програма практики.
3. Приклади оформлення документації та графічних додатків.

Основна

1. Іванова О.В., Ювченко Н.М. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці : конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ. 2018. 156 с.
2. Данілова Н.В. Землеустрій : конспект лекцій. Одеса : ОДЕКУ, 2023. 130 с.
3. Толмачова А.В. Державний земельний кадастр : конспект лекцій. Одеса : ОДЕКУ, 2023. 138 с.
4. Толмачова А.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Державний земельний кадастр» для студентів денної та заочної форми за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». Одеса : ОДЕКУ, 2023. 40 с.
5. Данілова Н.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Землеустрій» для студентів денної та заочної форми за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». Одеса : ОДЕКУ, 2023. 43 с.

Додаткова література

6. Земельні ресурси та їх використання : навч. посіб. /А. М. Третяк та ін. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2022. 304 с.
7. Паньків З. П., Наконечний Ю. І. Земельні ресурси. Практикум : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 196 с.
8. Фурман В.М., Люсак А.В., Олійник О.О. Ґрунтозахисна контурно-меліоративна система землеробства: навчальний посібник. Рівне: вид-во ФОП Мельнікова М.В. 2016. 215с.
9. Михайлюк В. І. Експертна грошова оцінка земельних ділянок: посібник для самостійної роботи. Одеса: ОДАУ, 2021. 37 с.
10. Паньків З., Ямелинець Т. Нормативна грошова оцінка земель в Україні: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 344 с.
11. Третяк А.М., Третяк В.М., Вольська А.О. Наукові проблеми методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок в Україні. *Наукові перспективи*. 2022. №3 (21). С. 131-144. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-131-144](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-131-144)

Нормативні документи

12. Земельний кодекс України : Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 25.10.2002 № 2768-ІІІ (поточна редакція від 12.05.2022р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

13. Конституція України : Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (поточна редакція - Тлумачення від 02.12.2019). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>

14. Про Державний земельний кадастр : Верховна Рада України; Закон від 07.07.2011 № 3613-VI (поточна редакція — Редакція від 06.10.2015, підстава597-19).

15. Про Державний земельний кадастр : Верховна Рада України; Закон від 28.06.2015 №3613-VI.

16. Про землеустрій : Верховна Рада України; Закон від 27.06.2015 № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>

17. Про оцінку земель : Верховна Рада України; Закон від 28.06.2015 № 1378-15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.

18. Державні будівельні норми «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» ДБН 360-92, п.5.6-5.7 Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0044481-92>

19. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність : Верховна Рада України; Закон від 27.07.2013 № 353-XIV.

20. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: Наказ Держкомзему від 23.07.2010 № 548, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1011/18306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10>.

21. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру : Кабінет Міністрів України; Постанова від 17.10.2012 № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051>

22. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : Держкомзем; Наказ, Класифікація від 23.07.2010 № 548 (остання редакція від 03.12.2012). URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/RE18306.html

23. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. №1531. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-%D0%BF#Text>

24. Методика нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 р. №1147. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text>

25. Податковий кодекс України. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/%20show/2755-17#Text>

26. Податкова служба України. Щодо порядку застосування нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області як бази оподаткування земельним податком від 30 серпня 2023 року. Електронний ресурс: <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/703800.html>